

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

УДК 364.04

Балухтіна О.М.

канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СТВОРЕННЯ МЕДІАЦІЙНИХ СЛУЖБ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Науковці вважають, що медіація (посередництво у вирішенні конфліктів) може застосовуватися майже до будь-якої сфери соціальної роботи та надання соціальних послуг. Станом на зараз, медіація найчастіше використовується соціальними працівниками в кількох зонах конфлікту: школа, сім'я, громада, медіація у сфері соціального супроводу та охорони здоров'я. Успішність медіації в освіті вже багато років поспіль показує шкільна медіація, тому бажано її розширення і на заклади вищої освіти. На наш погляд, це є одним із перспективних напрямів медіації.

Цікавим є досвід громадської спільноти «Українська академія медіації» щодо створення перших медіаційних служб в закладах вищої освіти. Проєкт реалізовується завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Справедливість для всіх».

Мета створення та функціонування медіаційних служб:

- укріплення атмосфери порозуміння при реалізації освітнього процесу та проживання у гуртожитках здобувачів вищої освіти;
- організація надання послуг медіації (офлайн чи онлайн) здобувачам вищої освіти, науково-педагогічному та адміністративному персоналу ЗВО;
- проведення заходів з укріплення культури мирного вирішення спорів.

В результаті проєкту відкриті та функціонують медіаційні служби при Національному університеті «Одеська морська академія», Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Державному торговельно-економічному університеті та Національному університеті «Києво-Могилянська академія» [1; 2].

Так, медіаційна служба в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича виділяє наступні види власної діяльності:

- консультування здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу щодо можливості вирішення спорів шляхом медіації;
- безпосередньо надання послуги медіації;
- проведення інформаційних заходів щодо пропаганди медіації;

- співробітництво із медіаторами, суб'єктами, що забезпечують проведення медіації, об'єднаннями медіаторів та суб'єктами освітньої діяльності, що здійснюють навчання медіаторів.

Університет долучається і до просвітницької роботи щодо більшої поширеності медіації. Так, було проведено два заходи: міжнародний круглий стіл «Створення інфраструктури та процедур вирішення конфліктів в університеті: теорія і практика» (26 січня 2024 року) та міжнародну науково-практичну конференцію «Медіація & університети 1.0.» (15 листопада 2024 року) [2].

В Чернівецькому університеті в реєстрі медіаторів 10 осіб. Всі вони є викладачами різних кафедр навчального закладу. Інформація про медіатора на сторінках реєстру складається з таких розділів: особистий профіль з фото, напрямки діяльності, контакти, загальна інформація про освіту та місце роботи. Всі мають сертифікати про закінчення курсів з медіації за 2018-2023 роки.

Суб'єкт освітньої діяльності, що здійснює підготовку медіаторів – це громадська організація «Буковинський центр медіації» спільно з навчально-науковою лабораторією медіації, переговорів та арбітражу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Більшість викладачів, які є медіаторами є також і членами цієї громадської організації.

Курс з навчання медіаторів називається «Сертифікатна освітня програма «Професійний медіатор» (144 год. навчання, з них 72 практичні).

Підсумовуючи, маємо констатувати той факт, що в сучасних умовах рівень інформування про медіацію в Україні є фрагментарним. Основними суб'єктами інформування виступають окремі громадські організації, що сприяють розвитку медіації та організації, що забезпечують проведення медіації, а також особи, які пройшли навчання. Важливий внесок у формування інформаційного образу медіації в суспільстві забезпечують окремі проекти, що фінансуються за рахунок міжнародних донорів, але їх вплив є недостатнім. Тож створення служб медіації в ЗВО залишиться актуальним і надалі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національний університет «Києво-Могилянська академія» : офіційний сайт. Медіаційна служба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/resources/mediation#pamiatka-pro-mediatsiiu> (дата звернення: 12.02.2025).

2. Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича: офіційний сайт. Медіаційна служба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/pry-universityteti/mediatsiina-sluzhba/> (дата звернення: 23.03.2025).